

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiae, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. CLXX. Romana liberationis à molestiis. De apertura, seu restitutione
fideicommissi etiam ante tempus, vel purificatem conditionem ob
alienationes, & dissipationes ad ext. in I. Imperator ff. ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

lē administrantis tola controversia est super competētia hypothecā legalis ut supra, sed ea posita ratione dol; Vel quia altera opinio *Thesaur.* & *Castillii*, ac aliorum verior videretur, tunc in foro non dubitatur de illius initio a tempore suscep̄ta administrationis ad instar tutoris ac aliorum de quibus supra, dura illaē decisiones in quibus ratione scientiæ, ac dolī pr̄sumpti, quem absolūtum est sufficere, id supponunt tanquam certum, ideoque accedente hypotheca exp̄ressa & conventionali, idem sine dubio dicendum veniebat, cum ita adēf̄ter contraētus expressus, cum quo curatum fuit fidēicommissi indēmnitati providere, atq; propriet̄a credo, vel quod ita judicatum fuerit, vel quod mulier curaverit super aliis bonis ejus iura experiri, aut quod partes concordaverint, dum post unicam disputationem, quod sciam amplius de cayſa actum non fuit.

- 5 Eodem modo quo proceditur exercitū contractū
 in quom factū est alienatio lice pendere.
 6 De materia text. in l. Imperator s. et T. ut ob dissipationes fiat locum restituuntur
 miseri etiam ante factū casum condonari.
 7 De errore scribentium extra casum præsumptive
 applicationem.
 8 Gravatus fideicommisso potest alienare pro tempore
 vita, seu eiū iure duranti.
 9 Declaratur conclusio de qua num. 6 nisi aliqui
 tōres gravati.
 10 Possessor fideicommissi postquam illud agnoscere
 testificare, seu preventivē refutare posse
 cum creditorum, vel ius habentium res
 nis.
 11 Auctiō minus potest præjudicare per indicium.
 12 De alia consideratione ob quam confirmatur regula
 de qua num. 9.
 13 Impugnatur seu declaratur conclusio, laque
 num. 6.
 14 Quod ipsi gravato in prejudicium eius
 non debeantur alimenta.
 15 Minus ipsius gravati parentibus & coniunctis,
 16 Quid de filiis vocatis ad fideicommissum.

DISC. CLXX.

ROMANA LIBERATIONIS A MOLESTIIS

DOMITILLA CESIA
Et aliis creditoribus.

ANTONIO, & JO. MATTHÆO
DE GRIPHONIBUS.

*Casus disputatus in Signatura justitia
pendet in Rota.*

apertura, seu restituzione fid

De apertura, seu restitutione fidei-
commissi etiam ante tempus, vel
purificatam conditionem ob alie-
nationes, & dissipationes ad text.
in l. Imperator ff. ad Trebellian. Et
quid in præjudicium creditorum
gravati.

Et de alimentis debitibus ipsimet gravato, ejusque filiis, & aliis in concursu ejus creditorum ex bonis fideicommissi.

SUMMARIUM.

- 1 **F**acti series.
 - 2 Distinguuntur puncti causa.
 - 3 Collusio est difficilis probationis & probatur etiam cum suspicitionibus, & conjecturis.
 - 4 Altius collusivus est nullus & habetur pro infecto, ideoque proceditur executive etiam contra terzium.

Cum Antonius Grifphonus posseffor fide
missi ordinati per Mattheum Grifphonum
Episcopum Triventinum ejus avi, vel adhuc
prole legitima carceret, legitimari curvis lata
quam filium naturalem, illamque sententiam
tam cor am Dunozetto declarari vocatum in
fideicommissum, ut ex dees. 92. iunij 1500.
deindeque ipsa patre ex filio in eadem doc-
demque mensa viventibus sub dicti Matthei
ne reportata fuit sententia ab A. C. superdicto
restitutionis etiam ante obitum patris obitu-
nes, & alienationes juxta dispositionem, unde
Imperator ff. ad trebel. cuius sententia impo-
bat impedire patris creditores, te mandato
eum obtenta exequi possent super fructibus
redditibus bonorum fideicommissariorum
debitoris jure durante; Cumque id principi-
ter esset Domitillæ Cesia heredis Marchionis
fratris, & pio majori parte fideicommissum
proinde eadem creditoribus assistendo obi-
eodem judice, qui dictam sententiam præ-
dictorum bonorum fructus depositos
dictis partibus defuper provideretur, vel ab
a Rota cui ad instantiam creditorum in
commisso causa appellationis à dicta senten-

Cumque ab hac provisione dictus appellasset, assumpta esse iuxta flym suam in Signatura super modo rescribendi, ad scribendum esse de appellatione ad utramque etum devolutivum, ac suspenstivum, ut paterbat appellans, vel ad devolutivum unam sicut clausula sine prejudicio, ut rescripsum sit, terquam quadam manefictis summa dicere decretas pro utriusque alimentis quae specie Rota remissemittit; Hinc prout in stationibus desuper habitis in Signatura vel varietati ingeniorum Votantiam, quorum alter uno, alii vero super altero, & alii tunc altero principaliter insistebant, de tribus actibus Primo scilicet, an processus executivus tandem gatione appellationis suspensiva competenter in tribus adversus Antonium debitorem in

ligationis camerale competeret adversus Jo. Matthaeum in vim dictae sententiae possessorem jure proprio independenti; Secundo circa dictos terminos text. in d.l. Imperator, An scilicet esset necne locus dictae preventiva restitutio, cum ab hoc punto penderet inspectio collusionis, à qua penderat resolutio dicti puncti præcedentis circa ordinem judicij; Et tertio circa alimenta, quæ ex dictorum bonorum factibus prætendebantur præcipua adversus crediteores, tam pro ipso fomer Antonio debitore, quam pro Jo. Matthæo successore, ac etiam pro eisdem Antonii matre.

Saper primo tatis modica disputatio habita fuit, quoniam ex facti circumstantiis, potissimum verò ex eo, quod idem iudex qui sententiam protulera, ita decreverat, collusio habita fuit pro nimis clara, cum enim ista sit difficultas probacionis, illius idcirco probatio ex conjecturis & suspicionibus admittitur. An. in rubr. decretal. de collus. detegen. num. 4. & alii apud Seraphin. decif. 763. num. 8. apud Merlin. decif. 13. num. 4. Fab. de Ann. conf. 104. num. 7. cum seqq.

Potius verò collusione resultat actum haberi pro verè infecto, nullumque exinde dominium vel possessionem abdicari vel respectivè transferri l. I. & tot. C. de collus. cap. 3. ex eod. & DD. communiter, de quibus plenè Fab. de Ann. dicto conf. 104. num. 12. & seqq. ubi quod neque ipsi colludente nocet, Seraphin dicta dec. 763. num. 9. Merlin. dicta decif. 13. num. 2. & 3. E: consequenter oppositor dici non poterat tertius possessor titulo singulari translativo dominii, qui impediret processum exequitum, ut de isto exercendo contra tertium, in quæ alitependente facta esset alienatio, ex collectis par. Surd. confil. 355. num. 13. Cancer. par. 2. var. cap. 12. num. 17. cum seqq. Rot. apud Rojas decif. 209. num. 3. & decif. 258. num. 3. par. 10. rec. & in aliis. Maximè quia agebatur tantum de provisione pro assecutione quæ ex facti circumstantiis necessaria videtur, ne alias judicium remaneret elusorium.

Quoverò ad secundum punctum, de quo ut dictum est Signatura, ut solet, guttare voluit, non ad effectum illius decendi, cum id ad se non spectaret, sed ad effectum regulandi punctum præcedentem collusionis, à quo penderat inspectio, an oppositor dici posset verus tertius possessor, qui impediret neque processum exequitum.

Scribentes in contrarium transcribendo ea quæ ad materiam hujus sex. in l. Imperator ff. ad Trebell. post antiquiores repertentes ibidem plenè deducit Molin. de primogen. lib. cap. 16. & ex eo cœteri collectis per Giurb. ad consuet. Messan. cap. 7. glof. 9. Mangil. de imput. cap. 44. num. 12. & omnium latius per elaboratissimum Castill. 8. tom. controv. cap. 43. numer. 28. quem solum pro meo genio adgagare sufficeret ei qui partes transcriptoris facere nollet, ita cum copiosissimis allegationibus chartas implementa ad probandum, quod dicti text. dispositio esset in usu, rejecta opinione Cumani. & Io. de Imola ibidem assertum illam hodie non procedere ut pote correctam per jus novum Codicis per quod tollitur ratio, cui dicta l. dispositio innixa est, quod scilicet inter patrem & filium dari non posset cautio, ut erat attento iure Digestorum, duro id ex jure novo dari potest, quodque sequenda esset opinio Molin. dicto cap. 16. num. 6. & seq. ubi verius contrarium dicit utpote magis communiter receptum, quamvis relata num. 2. & seq. dicta contraria opinio, ejusque ratione post num. 4. fateatur eam esse ur-

gentissimam, ac penè indissolubilem, & cum Molina post Giurb. & alios pertransit Castill. dicto tom. 8. cap. 43 num. 36.

Scribens Ego pro Domitilla aliisque creditori bus dicebam, quod quidquid esset de præmissis in puncto juris inter gravatum & substitutum, ubi ageretur de tali dissipationis qualitate, quod convenienter termini dicti text. neque cautionis, vel alterius provisionis remedium sufficiens judicaretur. Adhuc tamen eis positis, neque applicabantur ad casum, tam ex facto, quam ex jure, ex facto scilicet, quia in eo non verificaretur illa dissipationis species quæ requiritur, ut juxta prefati text. dispositionem hæc immatura, seu præventiva fideicommissi restitutio intraret; Et ex jure, quoniam omnia quæ ad materiam hujus text. tractantur per DD. collectos per Molinam, Giurbam, Castill. & alios supra recentissimos, percutiunt casum controversiarum inter gravatum, & fideicommissarium, nullo terrii interesse admixto, non autem casum nostrum, in quo ipse gravato non conquerente, imo ut urgentia argumenta probabant, colludente, agebatur de principali interest creditorum, quos terminos quantum obseruare potui, superius allegati acalii apud eos non percutiunt, neque ad hanc distinctionem descendunt.

Unde propriea inculcam ea quæ adeo frequens, ac fortè vitiosa est mea dicendi consuetudo, vim seu doctrinam consulentis, vel judicantis hodie non consistere in replectione chartarum cum copiosis allegationibus, & cum cumulo conclusionum extranearum, sed super congrua applicatione ad casum præcism quem ejus particularibus circumstantiis artentis strictè percutiant conclusiones, ac auctoritates, quæ illi adaptatae sint, istud autem semper cogor repetere, quoniam ex eo pendent totæ equivoca tantæque confusiones in hac legali facultate, cum non modico justitiae, ac veritatis detrimento, Adinclar illius adeo replicati docu- mendi, quod jam fastidierat discipulos B. Jo. Evangelista, qui senio/confectus, atque ab eis rogatus de salutaribus documentis, semper illud mutua dilectionis repecebat, quoniam illud sufficit, ac necessarium est.

Non constabat enim de illa dissipatione, quæ vel juxta unam opinionem debet esse dolosa, & cum machinatione, vel juxta alteram, quamvis absque dolo, debet esse magna, & talis quod pro judicis prudenti arbitrio non repararetur sufficiens remedium cautionis vel æquipollens ex deductis post antiquiores ab eo relat. per Merlin. dicto cap. 16. nu. 12. & 13. ex quo totum desumunt alii moderniores, dum non agebarur de pecunia, de qua propriè loquitur textus minusque de mobilibus dissipationi irreparabilis subjectis, sed de stabilibus quæ extabant, atque dissipata non erant, solumque aliqua facta erat alienatio vel obligatio fructuum suo iure durante, quod sine dubio dissipationem non importat, quinid neque prohibitam alienationem, quoniam non data illa adeo ampla prohibitione hominis quam Hispani supponunt in illis majoribus juxta eorum consuetam formulam, sola prohibitiō legis non tollit gravato facultatem alienandi bona pro ejus vita, vel jure, salvo jure fideicommissi ex collectis per Fusar. quæst 525. & 527. latè Rot. decif. 328. num 27 par. recen. & paſim. Est enim principium ab solutorum in praxi quotidiana, ac frequens, ut in specie hujusmodi alienationis locorum montium fideicommissio subjectorum pro vita seu jure pos- sessoris

cessoris habetur plures sub tit, de Regalibus ad hanc materiam locorum montium, ideoque ex solo factio cessat occasio dispendi in radice.

Præterea quando etiam contaret de tali dissipationum qualitate, ita & taliter quod in solum præjudicium gravari dissipantis, maleisque gerentis locus esset dictæ præmatutæ restitutio ad terminos text. in l. Imperator, Adhuc tamen id sine dubio etiam cum sensu veritatis, dicebam recipiendum non esse in hac facti specie in præjudicium creditorum præfertim hypothecariorum, quibus opponentibus, aliud vocatus ad fideicommissum pretendere non potest, n si vel idoneæ cautionis remedium, quo mediante ejus indemnitate bene consultum sit cui a bonorum substantiam recte conservandam vel ad summum, quod sibi decerneretur quædam tenuta, seu administratio ad instar illius tenuta, ac administrationis quæ datur speranti successionem donec illa vacet, seu est in pendulo juxta deducta super disc. 7. & alibi, ad commodum tamen, ac utilitatem creditorum durante jure gravati eorum debitoris; Vel magis proximè ad instar illius tenuta, ac administrationis, quæ datur mulieri de bonis viri vergentis ad inopiam, suaque bona male administrantibus pro dotis assecurazione jux a satis vulgares terminos text, in l. si constante ff sol. matr. quoniam fructus exoriantes post matrimonii onera dictæ assecuratione non obstante cedunt commodo creditorum, eum similibus.

Quavis enim ex magis communis receptaque sententia, de qua alib hoc eodem tit. frequentius autem sub altero de credito, ille cui delatum est fideicommissum possit illud non agnoscere in præjudicium creditorum, ita ut intret etiam terminus text. in l. qui autem ff. que in fraud. cred. Attamen postquam agnoscit non potest illud repudiare, seu alias preventivè restituere in præjudicium creditorum, & si fiat, ipse fideicommissarius considerat tanquam simplex cessionarius, vel donatarius refutantis ejus onera, & debita, obligatus pro æquivalencia eius, quod importat jus refutantis donec vivit, vel durat, perinde ac si actus non esset sequens, ut ceteris rebus apud Cancer. par. 3. var. cap. 15. numer. 172. Fontanell. decis. 39. Giur. de success. fidei. § 2 glos. 11. num. 24. Salgad. in labyrinth. par. 2 cap. 15. per tot. Rot. in Auximana dotum, de qua infra disc. 195.

S ergo per actum expressum, etiam justa causa vestitum ac publicè, palam, & bona fide id fieri non potest, mol. minus absque dubio dicendum est id sequi non posse per hanc viam, Tam quia lex imposita diceret potius verbis quam rebus, atque quod directè ac palam fieri non potest, ita indirectè sequeretur contra principia; Tam etiam quoniam ita esset invitare ad delinquendum dupliciter, Primo scilicet commitendo collusiones de facilicadentes inter patres & filios, vel alios proximè attinentes ad supplantandos creditoris, Et secundò ad faciendum dissipationes, quæ huic preventivè restitutio locum aperirent, de quo pro meo iudicio casus videbatur in capax disputationis.

Clarius vero in hac facti specie, in qua vocatus ad fideicommissum, magis venire dicebatur, ex providentia, & voluntate Antonii debitoris quam fideicommitentis, quoniam si à patre non fuisset legitimatus, ac agnitus in filium, nullumque successionis jus haberet, atque bona remanerent libera, dum alii atrinentes non sunt de genere vocatorum ut firmatur in eadem decis. 981. Dunozett. ideoque quidquid sit de punto, an isti actus mere voluntaria gesti per debitorem qui jam debita gracia hypothecaria contraxerat, id fieri ponentem nesci in præjudicium creditorum, ad effectum, ubi quæ jam erant in statu libertatis caderet libetculo fideicommissi post ipsius debitoris mortis, quod in his disputationibus examinatum doceatur, neque adhuc occasio dedit formiter disputatione solutum tamen dicebam, quod ad minus per eos actus præjudicari non potuerit creditoribus pro debitoris iure durante.

Quodque isto caso, in quo fideicommissus poterit, ut alieno prematur, non legitime, & captiuos, ac fraudulentem cautelam inducat. Ponderabant quod nullibi magis quam spoliarios receptum est dictæ legis dispositions in usu, ut apud Molin. & alios collectio per Cod. 8. tom. cap. 43. num. 28. & seqq. Et tandem ex adeo copiose, ac elaborato tractatu Salgad. in labyrinth. cred. aliisque Hispanis, nill in eis cogitando, quoniam concursus creditorum in Majoratibus pro jure, ac vita possessori, qui sunt imprudens, & dilapidator, magnaque anno se subjecit, quod formalem creditorum causum pari cogitur, ita enim cum hoc alio intentando per filios, unico verbo omnium creditorum molestiae evitarentur abfuerit libetculo ambagibus super ipsius possessoris alimentis, aliis.

Hinc manus, ac evagitorius labore donec laudabilis Romane Curie stylo abborringo de materia dicti texus in l. Imperator in generali, in abstracto, quoties controversia elementum gravatum, & vocatum tantum abque minime judicii creditorum, vel alterius; & tunc ibi mihi nullatenus quadrabat firmata per Molin. & Castill. ac alios pro majori parte Hispani quæ lumendu argumentum ab effectu, sequitur Italia præsternit, atque in simplicibus fiduciam si aliquam pecuniam hominis provisio non habentur, verior esset opinio Camari super dicta legi non usu, vel quod omnino probabile, ac pienda esset opinio Bal. in rubr. Cod. de rebus infra dicti cred. num. 13. quæ tanquam singulare datum per Alex. in eadem l. Imperator nro. 4. autem rejicitur per Molin. cap. 16. n. 26. nihil enim pendum sit cautelæ remedium per quod entum quidem sit fideicommissario, sed non cesset mediis temporis commoditas ad favoritum.

Et quidem contraria sententia continet videlicet quendam irrationabilem rigorem, sicut litteræ innoxium nulla probabilitate vestrum operis genere praxis forensis præsternit in Italia res judiciorum consuevit, ut in his terminis videtur la cautione quam lex exigit ab herede gravatum quamvis usus eam recipit pro illis bonis, in quantum ratio viger, ut sunt mobilia, & alia consumptiva, subiecta, non autem stabilia; Et quod sententia in censu, & locorum monitione admittit remedia inhibitionis jux à decisione 8. & in fonte nozett. ubi concordantes, de quibus infra in Alatana disc. 200. Ac etiam habentus in ultrofructuum rerum, quæ usu consumuntur, ac similares quibus antiquitas, legali rigori ad litteras subrendo, adeo de forma exigebat cautionem, quæ si ea daretur inutile credebat legatum, moderatior & prudentior æquitas hunc rigorem tempore dando locum iudicis arbitrio pro congruo tempore.

ROMANA DONATIONIS.

DE IORDANIS

PRO

CREDITORIBUS GASPARIS
JORDANI

CUM

EJUS FILII

Casus variè decisus per Rotam.

De eadē materia alimentorum, quæ in concursu creditorum gravati fideicommissio, isto vivente prætendantur per filios in spe vocatos ad fideicommissum.

SUMMARIUM.

- 1 Fatti series.
- 2 Resolutiones causa.
- 3 De alio punto principali, an filii essent vocati.
- 4 Quod filii vocati ad fideicommissum pro alimentis sint potiores creditoribus gravati.
- 5 Declaratur ubi agitur de bonis fructiferis.
- 6 Idem in alimentis & sumptibus suis.
- 7 Quod ius alimentorum habeant filii in bonis donatis contemplatione matrimonii.
- 8 Examinatur conclusio de qua numer 4. & distinguuntur ubi agitur de fideicommissu ascendentis, & de illo transversalis, & de ratione differentia.

DISC. CLXXI.

GUIDO Jordanus intuitu matrimonii per Gasparem filium contraheendi cum Anna, donationem ei fecit scut. 22. m. pro quibus promisit assignare tot merces ejus tabernæ, seu fundachi, prout ad aliquos annos dictum fundacum filio cessit valoris scut. 26. m. ex quibus boniscepsit. Cum autem Pater defuncto, Gaspar foro cessisset, eoque fugam arripiente, in eis bonis formatus esset concursus creditorum, atque ad istos repellendos filii ex dicto matrimonio adhuc constante superflites, prætenderent se vocatos esse ad dictam donationem totum afferentem, introducta causa coram A.C. iste nè merces fundacaria aliaque bona mobilla perirent, mandavit ea vendi, ac pretium investiri in loca montium, quorum partem licependente, assignavit quibusdam creditoribus cum obligatione restituendi anterioribus & posterioribus, & ad omne mandatum, etiam cum fructibus medii temporis; Cumque post sententiam in dicto Tribunalis emanatam ad favorem dictorum filiorum super eorum vocationem, introducta causa in Rota coram Melito sub die 14. Maii 1657 ad favorem eorumdem prodilisset resolutio, quæ habetur impressa d. 229. p. 12.

L. I.

rec.

Carolinus Luca de Fideicom.